

Категорія справи № **761/20762/15-ц: не визначено.**

Надіслано судом: **не визначено.** Зареєстровано: **04.09.2019.** Оприлюднено: **04.09.2019.**

Номер судового провадження: **61-2473ск18**

Верховний
Суд

Постанова

Іменем України

21 серпня 2019 року

м. Київ

справа № 761/20762/15-ц

провадження № 61-2473св18

Верховний Суд у складі колегії суддів Третьої судової палати Касаційного цивільного суду:

головуючого - Висоцької В. С.,

суддів: Калараша А. А., Литвиненко І. В., Сердюка В. В., Фаловської І. М. (суддя-доповідач),

учасники справи:

заявник - Акціонерне товариство «Авіа-ФЕД-Сервіс» Акціонерного товариства «Авіа-ФЕД-Сервіс»,

заінтересована особа - Державне підприємство «Науково-дослідний інститут «Оріон»,

особа, яка вступила у справу- Генеральна прокуратура України,

розглянув у порядку спрощеного позовного провадження касаційну скаргу Державного підприємства «Науково-дослідний інститут «Оріон» на ухвалу Шевченківського районного суду міста Києва від 04 липня 2016 року

у складі судді Малинникова О. Ф. та ухвалу Апеляційного суду міста Києва від 19 жовтня 2016 року у складі колегії суддів: Поливач Л. Д., Вербової І. М. Шахової О. В.,

ВСТАНОВИВ:

Відповідно до підпункту 4 пункту 1 розділу XIII «Перехідні положення»

ЦПК України у редакції Закону України № 2147-VIII від 03 жовтня 2017 року «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» касаційні скарги (подання) на судові рішення у цивільних справах, які подані і розгляд яких не закінчено до набрання чинності цією редакцією Кодексу, передаються до Касаційного цивільного суду та розглядаються спочатку за правилами, що діють після набрання чинності цією редакцією Кодексу.

Описова частина

Короткий зміст позовних вимог

У липні 2015 року Акціонерне товариство «Авіа-ФЕД-Сервіс» (далі - АТ «Авіа-ФЕД-Сервіс») звернулося до суду з клопотанням про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду - Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті Російської Федерації від 16 лютого 2015 року (далі - МКАС при ТПП РФ) в арбітражній справі № 121/2014 за позовом АТ «Авіа-ФЕД-Сервіс» до Державного підприємства «Науково-дослідний інститут «Оріон» (далі - ДП «НДІ «Оріон») про стягнення заборгованості, пені та відшкодування витрат по сплаті арбітражного збору.

Клопотання мотивоване тим, що 07 лютого 2011 року між Закритим акціонерним товариством «Авіа-ФЕД-Сервіс» (далі - ЗАТ «Авіа-ФЕД-Сервіс»), правонаступником якого є АТ «Авіа-ФЕД-Сервіс», та ДП «НДІ «Оріон» укладено контракт на поставку СВЧ підсилювального модуля мм-діапазону хвиль для перспективних РЕС (модулів М 2640) у кількості 7 штук.

Відповідно до умов контракту ЗАТ «Авіа-ФЕД-Сервіс» перерахувало ДП «НДІ «Оріон» два авансові платежі на загальну суму 527 000 дол. США.

Разом з тим, ДП «НДІ «Оріон» свої зобов'язання за вказаним правочином не виконало.

Пунктом 10.6 контракту сторони передбачили, що у процесі розгляду й вирішення справи буде застосовуватися Регламент МКАС при ТПП РФ. Рішення вказаного суду є кінцевим і обов'язковим для обох сторін контракту.

Вважаючи свої права порушеними у зв'язку з непоставкою модулів у погоджені сторонами контракту строку, АТ «Авіа-ФЕД-Сервіс» звернулося з позовом до МКАС при ТПП РФ.

Рішенням МКАС при ТПП РФ від 16 лютого 2015 року у справі № 121/2014 зобов'язано ДП «НДІ «Оріон» сплатити на користь АТ «Авіа-ФЕД-Сервіс» суму основної заборгованості у розмірі 527 000 дол. США, пеню - 14 013 дол. США, а також відшкодування витрат зі сплати арбітражного збору - 23 180 дол. США.

Рішення МКАС при ТПП РФ від 16 лютого 2015 року у справі № 121/2014 боржником добровільно не виконано.

На підставі викладеного АТ «Авіа-ФЕД-Сервіс» просило надати йому дозвіл на примусове виконання рішення іноземного суду - МКАС при ТПП РФ від 16 лютого 2015 року у справі № 121/2014, а саме на стягнення з ДП «НДІ «Оріон» на користь АТ «Авіа-ФЕД-Сервіс» сум основної заборгованості у розмірі 527 000 дол. США, пені - 14 013 дол. США, а також відшкодування витрат зі сплати арбітражного збору - 23 180 дол. США.

Короткий зміст ухвали суду першої інстанції

Ухвалою Шевченківського районного суду міста Києва від 04 листопада 2015 року у задоволенні клопотання АТ «Авіа-ФЕД-Сервіс» про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду відмовлено.

Ухвала суду першої інстанції мотивована тим, що АТ «Авіа-ФЕД-Сервіс» не надало до суду належних та допустимих доказів про те, що ДП «НДІ «Оріон» навмисно не отримувало кореспонденцію від МКАС при ТПП РФ. ДП «НДІ «Оріон» належним чином не було сповіщено про арбітражний розгляд і призначення арбітра.

Ухвалою Апеляційного суду міста Києва від 28 січня 2016 року ухвалу Шевченківського районного суду міста Києва від 04 листопада 2015 року скасовано, справу передано на новий розгляд.

Ухвала апеляційного суду мотивована тим, що представник ДП НДІ «Оріон» визнав, що ОСОБА_1 дійсно перебував у трудових відносинах з підприємством, однак не був повноважним отримувати поштову кореспонденцію. Тому на думку апеляційного суду обставини отримання від МКАС при ТПП РФ матеріалів позову по арбітражній справі залишилися не встановленими та не перевіренними належними доказами.

Оскаржуваною ухвалою Шевченківського районного суду міста Києва від 04 липня 2016 року клопотання АТ «Авіа-ФЕД-Сервіс» задоволено.

Надано дозвіл АТ «Авіа-ФЕД-Сервіс» на примусове виконання рішення іноземного суду - МКАС при ТПП РФ від 16 лютого 2015 року в арбітражній справі № 121/2014 за позовом АТ «Авіа-ФЕД-Сервіс» до ДП «НДІ «Оріон» про стягнення коштів, а саме на стягнення з ДП «НДІ «Оріон» на користь АТ «Авіа-ФЕД-Сервіс» (Російська Федерація) сум основної заборгованості у розмірі 527 000 дол. США, пені - 14 013 дол. США, а також відшкодування витрат зі сплати арбітражного збору - 23 180 дол. США.

Після набрання ухвалою про надання дозволу на примусове виконання рішення суду законної сили зобов'язано видати виконавчий лист про стягнення з ДП «НДІ «Оріон» на користь АТ «Авіа-ФЕД-Сервіс» сум основної заборгованості у розмірі 527 000 дол. США, пені - 14 013 дол. США та відшкодування витрат зі сплати арбітражного збору - 23 180 дол. США.

Ухвала суду першої інстанції мотивована тим, що рішення МКАС при ТПП РФ від 16 лютого 2015 року є законним і обґрунтованим. Боржник був сповіщений про розгляд справи МКАС при ТПП РФ за фактом отримання копії позову з додатками начальником охорони ОСОБА_1

Короткий зміст ухвали суду апеляційної інстанції

Ухвалою Апеляційного суду міста Києва від 19 жовтня 2016 року ухвалу суду першої інстанції залишено без змін.

Апеляційний суд погодився з висновками суду першої інстанції, а також зазначив, що з повідомлення кур'єрської служби DHL Express про підтвердження доставки слідує, що відправлення, в якому направлялися позовні матеріали від МКАС при ТПП РФ, було доставлене ДП «НДІ «Оріон» 18 серпня 2014 року, в графі «отримувач» зазначено «Оріон», в графі «підписано» зазначено прізвище « ОСОБА_2 ».

Із рішення МКАС при ТПП РФ від 16 лютого 2015 року у справі № 121/2014 вбачається, що судові документи, пов'язані із розглядом арбітражної справи, на адресу ДП «НДІ «Оріон» направлялися трічі.

Короткий зміст вимог касаційної скарги

У касаційній скарзі, поданій у грудні 2016 року до Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, ДП «НДІ «Оріон», посилаючись на неправильне застосування судами норм матеріального права та порушення норм процесуального права, просило скасувати ухвали судів першої та апеляційної інстанцій.

Доводи особи, яка подала касаційну скаргу

Касаційна скарга обґрунтована тим, що боржник не був належним чином повідомлений про розгляд арбітражної справи № 121/2014 в МКАС при ТПП РФ, тому рішення цього суду від 16 лютого 2015 року не підлягає примусовому виконанню.

ДП «НДІ «Оріон» не отримувало повідомлення про розгляд справи та судові повістки, що підтверджується матеріалами справи № 121/2014 та висновками МКАС при ТПП РФ.

Разом з тим, АТ «Авіа-ФЕД-Сервіс» подало до суду копію звіту кур'єрської служби DHL Express про вручення листа від 14 серпня 2014 року, з якого вбачається, що відправлення доставлено 18 серпня 2014 року об 11.08 год. на вул. Ежена Потьє, 8а у м. Києві, в графі «отримувач» зазначено «Оріон», в графі «підписано» зазначено «Тімофєєв».

Проте МКАС при ТПП РФ вибрало неналежного оператора для поштової кореспонденції, оскільки у правилах DHL Express не передбачено обов'язкового вручення вантажу особисто адресату.

Скаржник зазначив, що Регламентом письмової кореспонденції Всесвітнього поштового союзу встановлено, що повідомлення про отримання повинно підписуватись в основному адресатом, а якщо це неможливо, то іншою особою, яка має на це дозвіл, відповідно до правил призначення. Такі ж правила вручення поштової кореспонденції передбачено законодавством України та Російської Федерації.

Національне законодавство, яке є обов'язковим і для кур'єрської служби DHL Express, передбачає вручення кореспонденції не просто за адресою вантажоодержувача, а саме уповноваженому представнику адресата.

Єдиним доказом повідомлення боржника про розгляд справи у МКАС при ТПП РФ є документ, в якому міститься прізвище охоронця ОСОБА_1, який не уповноважений на отримання кореспонденції для ДП «НДІ «Оріон», не мав доручення чи іншого дозволу на таке отримання. Судами не вивчено питання достовірності вручення документів ДП «НДІ «Оріон».

Також скаржник зазначив, що відповідно до відомостей DHL Express поштове відправлення вручено охоронцю ОСОБА_1 . об 11.08 год., порте він працював у ДП «НДІ «Оріон» з 12.00 год. до 14.00 год., тобто фізично не міг отримати це відправлення.

Проте суди безпідставно відмовили у допиті як свідка ОСОБА_1, при цьому взяли до уваги суперечливі покази свідка ОСОБА_3, які також суперечать заяві ОСОБА_4. Суди залишили поза увагою заяву ОСОБА_1, в якій він вказував, що 18 серпня 2014 року об 11.08 год. перебував за іншою адресою, ніж вказано у повідомленні DHL Express.

Разом з тим, ДП «НДІ «Оріон» як в суді першої інстанції, так і в апеляційному суді заявляло клопотання про призначення почеркознавчої експертизи з метою спростування факту підпису охоронця ОСОБА_1 у повідомленні про вручення поштового відправлення, проте у задоволенні вказаних клопотань безпідставно відмовлено. Проведення такої експертизи дало би суду беззаперечні докази щодо підписання чи непідписання ОСОБА_1 документу про отримання кореспонденції.

Саме отримання стороною документів процесуального характеру від МКАС при ТПП РФ є визначальним для вирішення питання по суті за заявою про примусове виконання рішення суду на території України.

Доводи інших учасників справи

У квітні 2017 року АТ «Авіа-ФЕД-Сервіс» подало до суду відзив на касаційну скаргу, зазначивши, що боржника було належним чином повідомлено про розгляд справи у МКАС при ТПП РФ, що підтверджується зібраними у справі доказами та показаннями свідків.

Оскаржувані ухвали є законними та справедливими, а доводи касаційної скарги є безпідставними.

Боржник порушив умови укладеного між сторонами контракту, внаслідок чого виникла заборгованість, яка і підлягає стягненню на користь АТ «Авіа-ФЕД-Сервіс», з приводу чого і було ухвалено рішення МКАС при ТПП РФ, яке підлягає виконанню на території України.

Рух справи у суді касаційної інстанції

Ухвалою Вишого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 08 грудня 2016 року відкрито касаційне провадження і витребувано цивільну справу.

Згідно зі статтею 388 ЦПК України судом касаційної інстанції у цивільних справах є Верховний Суд.

17 січня 2018 року справу передано до Верховного Суду.

Відповідно до підпунктів 2.3.2, 2.3.4, 2.3.13, 2.3.49 Положення про автоматизовану систему документообігу суду, затвердженого рішенням Ради суддів України від 26 листопада 2010 року № 30, зі змінами та доповненнями, постанови Пленуму Верховного Суду від 24 травня 2019 року № 8 «Про здійснення правосуддя у Верховному Суді» та рішення зборів суддів Касаційного цивільного суду від 28 травня 2019 року № 7 «Про заходи, спрямовані на своєчасний розгляд справ і їх вирішення у розумні строки», у справі призначено повторний автоматизований розподіл.

Ухвалою Верховного Суду від 08 серпня 2019 року справу призначено до розгляду.

Фактичні обставини справи, встановлені судами

Суди встановили, що 07 лютого 2011 року між ЗАТ «Авіа-ФЕД-Сервіс», правонаступником якого є АТ «Авіа-ФЕД-Сервіс» та ДП «НДІ «Оріон» було укладено контракт на поставку СВЧ підсилювального модуля мм-діапазону хвиль для перспективних РЕС (модулів М 2640) у кількості 7 штук.

Згідно з умовами укладеного контракту АТ «Авіа-ФЕД-Сервіс» перерахувало ДП «НДІ «Оріон» два авансові платежі на загальну суму 527 000 дол. США.

Пунктом 10.6 вказаного контракту сторони передбачили, що у процесі розгляду й вирішення справи буде застосовуватися Регламент МКАС при ТПП РФ. Правом, яке регулює вказаний контракт, є матеріальне право Російської Федерації. Місце проведення засідань арбітражного суду - м. Москва. Мова арбітражного провадження - російська. Рішення вказаного суду є кінцевим і обов'язковим для обох сторін контракту.

Вважаючи свої права порушеними у зв'язку з непоставкою модулів у погоджені сторонами контракту строки, АТ «Авіа-ФЕД-Сервіс» звернулося з позовом до МКАС при ТПП РФ.

Рішенням МКАС при ТПП РФ від 16 лютого 2015 року у справі №121/2014 (з урахуванням уточнень, внесених постановою МКАС при ТПП РФ від 01 березня 2015 року у справі № 121/2014) ДП «НДІ «Оріон» зобов'язано сплатити на користь АТ «Авіа-ФЕД-Сервіс» суму основної заборгованості у розмірі 527 000 дол. США, пеню - 14 013 дол. США, а також відшкодування витрат зі сплати арбітражного збору - 23 180 дол. США.

Відповідно до довідки МКАС при ТПП РФ від 02 березня 2015 року рішення МКАС при ТПП РФ від 16 лютого 2015 року у справі № 121/2014 набуло статусу остаточного та стало обов'язковим для виконання з дати його прийняття.

Рішення МКАС при ТПП РФ від 16 лютого 2015 року у справі № 121/2014 ДП «НДІ «Оріон» добровільно не виконало.

У рішенні МКАС при ТПП РФ від 16 лютого 2015 року у справі № 121/2014 зазначено, що відповідач належним чином повідомлений про час і місце розгляду справи, але у судові засідання не з'явився.

Також зазначено, що 11 липня 2014 року ДП «НДІ «Оріон» за адресою, вказаною АТ «Авіа-ФЕД-Сервіс» у позовній заяві, листом МКАС при ТПП РФ були надіслані позовні матеріали, які не були вручені ДП «НДІ «Оріон» через відсутність адресата, що підтверджується повідомленням кур'єрської служби.

До МКАС при ТПП РФ 08 серпня 2014 року надійшов лист АТ «Авіа-ФЕД-Сервіс» про уточнення адреси ДП «НДІ «Оріон».

Відповідно витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців ДП «НДІ «Оріон» знаходиться на вул. Ежена Потьє, 8а у м. Києві.

Листом МКАС при ТПП РФ від 14 серпня 2014 року за адресою реєстрації ДП «НДІ «Оріон» були повторно направлені позовні матеріали.

ДП «НДІ «Оріон» є підприємством, яке займається науково-дослідними роботами в цивільній та військовій галузях, у зв'язку з чим на підприємстві створений режимно-секретний орган, положення про який затверджено 16 липня 2014 року та яке введено в дію згідно з розпорядженням від 17 липня 2014 року.

Суди встановили, що з повідомлення кур'єрської служби DHL Express про підтвердження доставки вбачається, що кореспонденція, в якій направлялися позовні матеріали ДП «НДІ «Оріон» від МКАС при ТПП РФ, була доставлена 18 серпня 2014 року, в графі «отримувач» зазначено «Оріон», в графі «підписано» зазначено прізвище « ОСОБА_2 ».

Відповідно до листа МКАС при ТПП РФ від 10 листопада 2014 року про призначення справи до слухання на 15 січня 2015 року сторони були проінформовані повістками.

АТ «Авіа-ФЕД-Сервіс» повістку було вручено 25 листопада 2014 року, а ДП «НДІ «Оріон» повістку не отримало і у повідомленні кур'єрської служби DHL Express від 14 листопада 2014 року зазначено, що документи, відправлені авіа накладною від 11 листопада 2014 року на адресу ДП «НДІ «Оріон» не були доставлені у зв'язку з тим, що компанія за адресою не знайдена.

З рішення МКАС при ТПП РФ від 16 лютого 2015 року вбачається, що судові документи, пов'язані із розглядом арбітражної справи, на адресу ДП «НДІ «Оріон» направлялися тричі, з яких двічі не вручені через відсутність адресата.

Суди встановили, що ОСОБА_1 працював начальником служби охорони у ДП «НДІ «Оріон».

Свідок ОСОБА_3, в судовому засіданні суду апеляційної інстанції дала показання, в яких зазначила, що керівнику ДП «НДІ «Оріон» було відмово про розгляд справи в МКАС при ТПП РФ.

Мотивувальна частина

Позиція Верховного Суду

Згідно з частиною другою статті 389 ЦПК України підставами касаційного оскарження є неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права.

Касаційна скарга задоволенню не підлягає.

Частиною третьою статті 3 ЦПК України визначено, що провадження в цивільних справах здійснюється відповідно до законів, чинних на час вчинення окремих процесуальних дій, розгляду і вирішення справи.

Відповідно до вимог частин першої і другої статті 400 ЦПК України під час розгляду справи в касаційному порядку суд перевіряє в межах касаційної скарги правильність застосування судом першої або апеляційної інстанції норм матеріального чи процесуального права і не може встановлювати або (та) вважати доведеними обставини, що не були встановлені в рішенні чи відкинуті ним, вирішувати питання про достовірність або недостовірність того чи іншого доказу, про перевагу одних доказів над іншими.

Суд касаційної інстанції перевіряє законність судових рішень лише в межах позовних вимог, заявлених у суді першої інстанції.

Згідно з частинами першою, другою та п'ятою статті 263 ЦПК України судові рішення повинно ґрунтуватися на засадах верховенства права, бути законним і обґрунтованим.

Законним є рішення, ухвалене судом відповідно до норм матеріального права із дотриманням норм процесуального права.

Обґрунтованим є рішення, ухвалене на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин, на які сторони посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні.

Оскаржувані ухвали відповідають зазначеним вимогам закону.

Мотиви, з яких виходить Верховний Суд, та застосовані норми права

Україна та Російська Федерація є учасниками Нью-Йоркської конвенції про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень від 10 червня 1958 року (далі - Конвенція).

Конвенція застосовується до визнання та виконання арбітражних рішень, ухвалених на території держави іншої, ніж держава, в якій подане клопотання про визнання і виконання таких рішень, у спорах, сторонами в яких можуть бути як фізичні, так і юридичні особи. Вона застосовується також до арбітражних рішень, які не вважаються внутрішніми рішеннями у тій державі, в якій запитується їх визнання і виконання (стаття I).

Згідно зі статтею III Конвенції кожна Договірна Держава визнає арбітражні рішення як обов'язкові і виконує їх згідно з процесуальними нормами тієї території, на якій запитується визнання і виконання цих рішень, на умовах, викладених у Конвенції.

Згідно зі статтею 7 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» арбітражна угода - це угода сторін про передачу до арбітражу всіх або певних спорів, які виникли або можуть виникнути між ними в зв'язку з будь-якими конкретними правовідносинами, незалежно від того, чи мають вони договірний характер чи ні. Арбітражна угода може бути укладена у вигляді арбітражного застереження в контракті або у вигляді окремої угоди.

Відповідно до статті 391 ЦПК України (у редакції, чинній на час розгляду справи судами першої та апеляційної інстанцій) рішення іноземного суду може бути пред'явлено до примусового виконання в Україні протягом трьох років з дня набрання ним законної сили, за винятком рішення про стягнення періодичних платежів, яке може бути пред'явлено до примусового виконання протягом усього строку проведення стягнення з погашенням заборгованості за останні три роки.

Відповідно до частини другої статті 394 ЦПК України (у редакції, чинній на час подання стягувачем відповідного клопотання) до клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду додаються документи, передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття IV Конвенції визначає, що для визнання і виконання рішення іноземного арбітражного суду сторона, яка просить про таке визнання та виконання, подаючи відповідне прохання надає: а) належно засвідчений оригінал арбітражного рішення або належно засвідчену його копію; б) оригінал арбітражної угоди або її належно засвідчену копію. Якщо арбітражне рішення чи угода не викладені офіційною мовою тієї країни, в якій подане клопотання про визнання та виконання рішення іноземного арбітражного суду, також надається переклад цих документів на офіційну мову. Переклад засвідчується офіційним чи присяжним перекладачем або дипломатичною чи консульською установою.

Відповідно до частини першої статті 396 ЦПК України (у редакції, що була чинною на час розгляду справи судами першої та апеляційної інстанцій) клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду не задовольняється у випадках, передбачених міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

У частині першій статті V Конвенції вказано, що у визнанні та виконанні іноземного арбітражного рішення може бути відмовлено на прохання тієї сторони, проти якої воно спрямоване, тільки тоді, якщо ця сторона подасть до компетентної влади за місцем подання клопотання про визнання і виконання, докази того, що:

- a) сторони в угоді, зазначеній у статті II, були згідно із законом, що мав бути до них застосований, будь-якою мірою недієздатними, або ця угода є недійсною за законом, якому сторони цю угоду підпорядкували, а за відсутності такої вказівки - згідно із законом країни, в якій було ухвалене рішення, або
- b) сторона, проти якої ухвалене рішення, не була належним чином повідомлена про призначення арбітра або про арбітражний розгляд, або з інших причин не могла подати свої пояснення, або
- c) вказане рішення ухвалене щодо спору, не передбаченого або такого, що не підпадає під умови арбітражної угоди чи арбітражного застереження у договорі, або містить вирішення питань, що виходять за межі арбітражної угоди або арбітражного застереження в договорі, з тим, однак, що якщо рішення з питань, охоплених арбітражною угодою або застереженням, можуть бути відокремлені від тих, які не охоплюються такою угодою або застереженням, то та частина арбітражного рішення, яка містить вирішення питань, охоплених арбітражною угодою або арбітражним застереженням в договорі, може бути визнана та виконана, або
- d) склад арбітражного органу або арбітражний процес не відповідали угоді між сторонами або за відсутності такої не відповідали закону тієї країни, де мав місце арбітраж, або
- e) рішення ще не стало остаточним для сторін, або було скасоване, або призупинене виконанням компетентною владою країни, в якій воно було ухвалене, або країни, закон якої застосовується.

Згідно з частиною другою статті V Конвенції у визнанні та виконанні арбітражного рішення може бути також відмовлено, якщо компетентна влада країни, в якій запитується визнання і виконання, встановить, що:

- a) об'єкт спору не може бути предметом арбітражного розгляду за законами цієї країни, або
- b) визнання і виконання цього рішення суперечить публічному порядку цієї країни.

Аналогічні приписи закріплені у статті 36 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж».

Заперечуючи проти заявлених у цій справі вимог ДП «НДІ «Оріон» вказувало, що його не було повідомлено належним чином про призначення арбітражного розгляду.

Разом з тим, у пункті 10.6 контракту від 07 лютого 2011 року сторони погодили та визначили, що під час розгляду та вирішення спору буде застосовуватися регламент МКАС при ТПП РФ, тобто і порядок повідомлення визначений цим регламентом. При цьому третейський суд перевірів та встановив, що докази повідомлення боржника (ДП «НДІ «Оріон») про процес наявні у матеріалах третейської справи.

Відповідно до нотаріально завіреної заяви ОСОБА_1 від 22 квітня 2016 року останній вказував, що з 26 липня 2014 року по 31 серпня 2014 року працював на посаді начальника служби охорони в ДП «НДІ «Оріон». Робоче місце ОСОБА_1 знаходилося на першому поверсі на вул. Дегтярівській, 51 у м. Києві, працював 5 днів на тиждень з 8.00 год. до 17.00 год. Кожен робочий день для виконання посадових обов'язків приходив на вул. Ежена Потьє, 8а у м. Києві, де перебував з 12.00 год. до 14.00 год. ОСОБА_1 у вказані заяві стверджував, що пошту ніколи особисто не отримував і за неї особисто ніде не розписувався. З кур'єрами також не спілкувався і ніяких листів від них ні для кого не отримував.

Разом з тим, у нотаріально посвідчених заявах від 10 жовтня 2016 року ОСОБА_4 та ОСОБА_3 вказували, що вони працювали у ДП «НДІ «Оріон» та їм відмово про отримання ОСОБА_1 18 серпня 2014 року документів - повідомлення про розгляд справи у МКАС при ТПП РФ, які у подальшому були передані директору цього підприємства. Зазначали, що на нарадах у ДП «НДІ «Оріон» неодноразово обговорювали розгляд справи у МКАС при ТПП РФ.

Суди на підставі належних та допустимих доказів встановили, що ДП «НДІ «Оріон» було повідомлено про судовий процес у МКАС при ТПП РФ.

З огляду на викладене, Верховний Суд дійшов висновку, що ДП «НДІ «Оріон» не підтвердило існування визначених Законом України «Про міжнародний комерційний арбітраж», ЦПК України та Конвенцією про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень від 10 червня 1958 року підстав для відмови в задоволенні заяви про надання дозволу на виконання рішення МКАС при ТПП РФ.

В матеріалах справи відсутні докази того, що договір, який містить арбітражне застереження, визнавався недійсним.

Рішення арбітражним судом винесено щодо спору, передбаченого арбітражною угодою та набуло статусу остаточного.

Отже, встановивши, що заява стягувача відповідає вимогам закону, що докази існування підстав для відмови у задоволенні клопотання стягувача, визначених статтями IV, V Конвенції відсутні, суди обох інстанцій дійшли правильного висновку про задоволення заяви.

Доводи касаційної скарги не дають підстав для висновку, що оскаржені ухвали постановлені без додержання норм процесуального права.

Необгрунтована відмова у визнанні та наданні дозволу на примусове виконання на території України арбітражного рішення може порушувати гарантії, передбачені частиною першою статті 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, становитиме непропорційне втручання у право власності стягувача на присуджені грошові кошти.

Вирішуючи питання про визнання та надання дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу, суд не може оцінювати його правильність по суті чи вносити будь-які зміни до його змісту, а перевіряє лише дотримання строків звернення з клопотанням, дотримання вимог процесуального закону щодо його форми і змісту та наявності обставин, які можуть бути підставою для відмови в задоволенні заяви.

Отже, суди дослідили зібрані у справі докази, встановили у повному обсязі фактичні обставини справи, що мають суттєве значення для її вирішення, надали належну оцінку поданим доказам у їх сукупності.

Висновки за результатами розгляду касаційної скарги

Згідно з частиною першою статті 400 ЦПК України під час розгляду справи в касаційному порядку суд не може встановлювати або вважати доведеними обставини, що не були встановлені, тому суд касаційної інстанції позбавлений можливості усунути вказані недоліки і перевірити доводи позивача та відповідачів, оскільки вони потребують встановлення обставин, які не були встановлені судом.

Касаційні скарги на ухвали судів першої чи апеляційної інстанцій розглядаються у порядку, передбаченому для розгляду касаційних скарг на рішення суду першої інстанції, постанови суду апеляційної інстанції (частина третя статті 406 ЦПК України).

Відповідно до частини першої статті 410 ЦПК України суд касаційної інстанції залишає касаційну скаргу без задоволення, а судові рішення - без змін, якщо визнає, що рішення ухвалено з додержанням норм матеріального і процесуального права.

Оскаржувані ухвали постановлені з додержанням норм матеріального та процесуального права, а тому ці судові рішення необхідно залишити без змін, а касаційну скаргу - без задоволення, оскільки доводи касаційної скарги висновків судів першої та апеляційної інстанцій не спростовують.

Керуючись статтями 400, 402, 409, 410, 416 ЦПК України, Верховний Суд у складі колегії суддів Третьої судової палати Касаційного цивільного суду

ПОСТАНОВИВ:

Касаційну скаргу Державного підприємства «Науково-дослідний інститут «Оріон» залишити без задоволення.

Ухвалу Шевченківського районного суду міста Києва від 04 липня 2016 року та ухвалу Апеляційного суду міста Києва від 19 жовтня 2016 року залишити без змін.

Постанова набирає законної сили з моменту її прийняття, є остаточною та оскарженню не підлягає.

Головуючий **В. С. Висоцька**

Судді **А. А. Калараш**

І. В. Литвиненко

В. В. Сердюк

І. М. Фаловська